TGM

Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 4 • November 2015 • 100. årgang

TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

Leder

Solidaritet

Vi har den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. De siste månedene har vi kunnet følge godt med i mediene på utviklingen. Mediene har selv vært med på å gjøre inntrykkene vi får inn i stua vår sterke og mange. Debattene har rast: Hvor mange flyktninger har vi råd til å ta imot? Tallet ble 8.000 flyktninger fra Syria, etter forhandlinger mellom regjeringspartiene. Hvem ante da at omfanget og krisen ville bli så mye større?

Det er selvfølgelig en krevende situasjon. Mange er usikre og redde for hva dette kan komme til å gjøre med deres hverdag. Foreløpig har vel de aller fleste ikke merket noen verdens ting. Noen har stilt opp med et stort engasjement for å hjelpe disse menneskene, andre har møtt dem med skepsis og irritasjon.

Vi er alle enige om at mennesker har full rett til å si fra når de er frustrerte. Retten gjelder bare ikke asylsøkere, mange av dem flyktninger som har opplevd det verste av det verste. De skal ikke si noe, i hvertfall ikke klage, bare være takknemlige. De blir fratatt muligheten til å være delaktige i egne liv. Det er en sunn reaksjon å protestere dersom man ikke får nok mat. Men asylsøkere skal kun vise takknemlighet. Når de aktivt søker å få en viss kontroll over hva som skjer i deres egne liv, å si i fra, å protestere, blir de møtt med at det ikke er plass for sånne som dem i Norge. De kan dra hjem igjen. Den verste hetsen har vært mot muslimer. De blir sammenlignet med ekstreme islamister og terrorister.

Tror du det er slik at ingen innvandrere eller flyktninger får med seg hetsen i kommentarfeltene eller på Facebook? Mange begynner å bli redde nå. De vil ikke vise sitt ansikt eller sin identitet, da de er redd for rasismen og hetsen de kan møte. Er det slik det har blitt her i landet? Det må reageres, og jeg synes ikke det er greit med all ondskapen der ute. Fortsatt håper jeg at det finnes godhet, medmenneskelighet og solidaritet ute blant folk.

Snart er det jul, så jeg håper det er plass til litt omtanke og solidaritet i denne førjulstiden. Ikke stress for mye, ikke bruk opp alle pengene på gaver til folk som har alt fra før. Ta deg tid til å være sammen med dem som betyr mest, og ha en strålende jul og et fantastisk godt nytt år.

Kristin Mulleng Sezer

INNHOLD

Nr. 4 - 2015

Side

2: Leder
3-5: Landsmøtet 2015
5: Ny ungdomsleder
6-7: Siste opplag
8-9: Medlemskortet
10-11: Snublestein-nedleggelse
12: Tariffkonferanse – Avis
13: Midlertidige ansatte
14-17: Hva er webfonter?
18-19: Landstrykkerstevne
20-21: Tur til Krakow
22: Halvårsmøtet
23: Årsmøte-kunngjøring
24-25: Historie-spalten
Aller Trykks grafiske klubb
Notiser
26-27: Jubilanter
27: Møtedager
for pensjonistforeningen
28: God jul

Forsiden: På vei til markering foran Stortinget. *Foto: Øystein Simensen*

Fellesforbundet

Medlemsblad for Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening, Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Terje Fjellum

KRISTIN MULLENG SEZER
Redaktør – kms@fellesforbundet.org

ANITA FRØLAND STØLAN
Andvord Grafisk – anita.froland@andvord.no

EVA-LILL BEKKEVAD
LO Media – eva.lill@lomedia.no

DARIJA SAPOZENKOVA-HAUGE
darija@darijasart.com

CARSTEN ØSTBY HÅKONSEN
carsten86@me. com

HJEMMESIDE
www.fellesforbundet.no/avd850

FACEBOOK
www.facebook.com/oslografisk

TRYKK
Andvord Media AS

Når det gjelder gjenbruk av artikler og andre henvendelser vedrørende Tgm, ta kontakt med redaktøren eller utgiveren.

Åpningsshow. *Det var en flott forestilling da Fellesforbundets sjuende ordinære landsmøte ble åpnet.*

Landsmøtet 2015

Lederskifte. *Arve Bakke gratulerer Jørn Eggum som ny leder i Fellesforbundet.*

Byttet plass. *Anders Skattkjær gratulerer Knut Øygard, som ble valgt til ny forbundssekretær.*

På landsmøtets nest siste dag sto valg på dagsordenen.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Håvard Sæbø og Øystein Simensen

Det skulle velges ny ledelse, da tre personer i forbundsledelsen måtte ut på grunn av aldersgrensen på 60 år. Denne gangen var det Arve Bakke (leder), Anders Skattkjær (nestleder) og Halvor Langseth (forbundssekretær) som måtte ut. Det var ikke så mange diskusjoner om hvem som skulle bli den nye lederen og nestelederen.

Nyvalgt. *Kristin Mulleng Sezer ble valgt inn i forbundsstyret.*

Gullsmed Jørn Eggum (43) ble valgt til ny forbundsleder i Fellesforbundet. Som nestleder ble Steinar Krogstad valgt, han er utdannet tømrer. Begge disse satt som forbundssekretærer i forbundet fra før, de ble valgt inn med stående applaus fra salen.

I tillegg til disse to skulle det velges fem forbundssekretærer. Følgende ble valgt: Clas Delp (gjenvalg), Kine Asper (gjenvalg), Per Skau (ny), Knut Øygard (ny) og Hege Skulstad Espe (ny).

Jørn Eggum, som er fra Bergen, takket for tilliten og sa at han gleder seg til å jobbe sammen med den nye ledelsen. Han var ydmyk og stolt over å bli valgt, og glad for at han har mange dyktige tillitsvalgte, ansatte og medlemmer med seg på laget. De siste fire årene har han vært forbundssekretær med ansvar for industrien. Ved siste frontfagoppgjør var Eggum Arve Bakkes høyre hånd.

Steinar Krogstad, som ble valgt til nestleder, er bygningsarbeider fra Trondheim. Hans hovedoppgave i forbundet har vært arbeidet med å få et mer seriøst arbeidsliv. De to forbundssekretærene Kine Asper fra industrien og Clas Delp fra hotell og restaurant ble gjenvalgt med applaus fra salen.

Det gikk mange rykter om valgkomiteens innstilling på landsmøtet, og det var mange diskusjoner underveis. Valgkomiteen kom fram til en enstemmig innstilling, der to av tre nye navn var ansatte i forbundet. Det var Per Skau og Knut Øygard. I tillegg fremmet komiteen Hege Skulstad Espe, som var avdelingsleder i avdeling 44 i Sandnes. Øygard og Espe ble klappet inn, mens Per Skau fikk et benkeforslag mot seg. Det var Petter Vellesen fra Oslo bygningsarbeiderforening. Valgkomiteens innstilling vant flertallet i salen. Skau ble valgt med 266 stemmer, mot 198 for Vellesen.

I tillegg til valg av ny forbundsledelse skulle det velges 28 representanter til forbundsstyret med 2 personlige varaer og 38 representanter med 2 personlige varaer til representantskapet. Til slutt ble det valgt 13 medlemmer til LOs representantskap med personlig vara.

Oslo grafiske fagforenings nestleder, Kristin Mulleng Sezer, ble valgt inn i forbundsstyret. Hun fikk også et benkeforslag mot seg på Petter Vellesen fra Oslo bygningsarbeiderforening. Sezer ble valgt med 341 mot 117 stemmer.

Delegatene til Ogf

Oslo grafiske fagforening sendte inn tilsammen 11 forslag til landsmøtet. De skulle forsvares fra talerstolen, og våre seks representanter gjorde en glimrende jobb.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

I forkant av landsmøtet var det stor oppmerksomhet rundt EØS-avtalen. Ville Fellesforbundet si ja eller nei til EØS-avtalen, det var det store spørsmålet. Diskusjonene var mange og uenighetene likeså. Mange delegater var oppe for å forsvare forslagene til de forskjellige avdelingene i Fellesforbundet. Redaksjonskomiteene hadde en utfordrende jobb med å sette sammen innholdet i forslag til uttalelser som de aller fleste kunne være fornøyd med.

Etter fem dager med debatt valgte nei-siden å trekke forslaget sitt, da de så at de ikke kom til å få flertall. De var også fornøyd med den sterke kritikken av utviklingen i EU og at problemene med EØS kommer tydelig fram i forbundets nye politikk.

Avstemningen om den siste formuleringen var svært jevn, 229 stemmer til ja-siden og 226 stemmer til nei-siden. Dette gir et tydelig signal til den nye forbundsledelsen, og den nye forbundslederen ga klar tilbakemelding på at han tok dette signalet.

Utdrag fra uttalelsen om EØS

Landsmøtet krever at det arbeides aktivt for å påvirke EU-regelverk som har betydning for oss, og at vi bruker det handlingsrommet som EØS-avtalen gir. Norske myndigheter bestemmer hvordan et EU-direktiv skal implementeres i norsk lov. Fellesforbundet skal jobbe for at norske myndigheter går imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse. ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang foran EU-regler.

Det pågår for tiden forhandlinger om en frihandelsavtale for tjenester – TISA – hvor Norge deltar, og en frihandelsavtale mellom EU og USA – TTIP – hvor Norge ikke er part. Dersom forhandlingene fører fram, vil begge avtalene kunne ha stor betydning for norsk industri og næringsliv. TTIP vil, selv om vi ikke er part i en eventuell avtale, få stor betydning for vår handel, særlig med USA. Norge vil måtte vurdere å inngå en tilsvarende avtale med USA for ikke å bli konkurransemessig skadelidende. Landsmøtet krever full åpenhet i forhandlingene, noe som til nå har vært mangelvare. Avtalene må ikke inneholde noen liberaliseringer som svekker faglige rettigheter, miljøstandarder eller forbrukerrettigheter. Avtalene må ikke inneholde noen klausuler som binder opp framtidige regjeringer, og avtalene må ikke inneholde aksept for at investorer skal få egne tvistesystemer der de kan kreve erstatning for mulige konsekvenser av demokratisk vedtatte lover. Når avtalene er ferdigforhandlet krever Fellesforbundet at myndighetene, før de tar stilling, gjennomfører en grundig konsekvensutredning som tar opp våre krav og betydningen av avtalene for norsk næringsliv. Etter en slik utredning vil forbundet vurdere hva vi mener norske myndigheter skal foreta seg i forhold til TISA og TTIP.

Histadrut

Ogf sendte inn et forslag om at LO burde bryte samarbeidet med Histadrut (LO i Israel). Dette er fordi Histadrut siden dannelsen i 1920, har vært en del av det sionistiske prosjektet med mål om en jødisk stat i Palestina. Dette prosjektet innebærer brudd på folkeretten i en rekke saker. Samarbeidet med Histadrut er derfor ikke forenlig med LOs krav til Norges myndigheter om å anerkjenne staten Palestina.

Ogf opprettholdt dette forslaget, da innstillingen til representantskapet var at det ikke skulle tiltres. Det ble en jevn avstemming, men Ogf fikk dessverre ikke nok stemmer med seg i salen til å vinne. 249 stemmer i mot og 204 stemmer for vårt forslag ble det endelige resultatet.

Landsmøtet var enig med Ogf i at en boikott av israelske varer produsert på palestinsk land var på sin plass, og kom med følgende uttalelse: Selv om Norge som et lite land er avhengig av et godt regelverk for internasjonal handel, må vi ta til orde for å kunne begrense handelen med stater og regimer som okkuperer andres territorium eller fører en uakseptabel politikk mot egne innbyggere. Landsmøtet krever derfor at regjeringen går i spissen for en internasjonal boikott av israelske varer produsert på palestinsk land og marokkanske varer produsert i Vest-Sahara.

Uttalelse om grafisk industri

Fellesforbundet vil jobbe for at papirbaserte medier og emballasje fortsatt skal ha gode rammebetingelser. Papir er en gjenvinnbar og fornybar ressurs og trykksaker produseres med fornybar energi i Norge. Landsmøtet ønsker produksjon av «kortreiste» trykksaker og emballasje.

Ungdommen vant

Enda en gang markerte ungdommen seg på landsmøte til Fellesforbundet. Det var mange flotte og gode innlegg fra talerstolen, og de møtte godt forberedt.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Av de 472 delegatene på landsmøtet var 14 prosent under 30 år. Den største og viktigste saken for ungdommen var og få gjennomslag for å etablere sju ungdomssekretærer. Det var i utgangspunktet ingen lett oppgave, da både forbundsstyret og representantskapet var negative til ungdomskontaktprosjektet. Dette startet som et prøveprosjekt på landsmøtet i 2011. For dårlige resultater til for høye kostnader, var dommen over prosjektet. Under landsmøtet var det mang en ungdomsrepresentant – og andre – som kjempet for å videreføre og utvide prosjektet til å bli en varig ordning i Fellesforbundet.

Seier

Ungdommen fikk fullt gjennomslag for å etablere ordningen med sju ungdomssekretærer. Sekretærene skal være frikjøpt, og skal jobbe full tid med ungdomsarbeid. De skal drive med oppsøkende virksomhet blant ungdom generelt, og spesielt på skoler og ute på arbeidsplassene. De skal i størst mulig grad frigjøres fra administrative oppgaver, og de skal ikke være en erstatning for avdelingens oppgaver i ungdomsarbeidet.

De regionale ungdomssekretærene skal være aktive ungdomstillitsvalgte og være under 30 år når valget finner sted. Det forutsettes at de regionale ungdomssekretærene skal ha fast arbeidssted ved et av forbundets distriktskontor. Ungdomssekretærene velges for to år av gangen. Ordningen skal evalueres på neste landsmøte.

Lærlinger og utdanning

En annen sak som ungdommen var svært opptatt av, var skole og utdanning. Fellesforbundet er et lærlingforbund. Det er til en hver tid nesten 20 tusen lærlinger innenfor forbundets fagområder og mange av disse er ikke organisert. Det er viktig at det skapes forståelse for at lærlinger er en del av det ordinære arbeidslivet og trenger beskyttelse i form av medlemskap i forbundet. Lærlinger utgjør en stor gruppe som det er viktig å møte så tidlig som mulig, og gi plass til i klubb og fagforeningsarbeidet. Informasjon på videregående skoler om fagbevegelsen, vil derfor være en viktig innsatsfaktor.

Vår egen ungdomsrepresentant, Carsten Østby Håkonsen, var på landsmøte for første gang. Han var strålende fornøyd med landsmøtet og de aktive ungdommene. Carsten fikk prøvd seg på talerstolen han også, og gjorde en flott innsats.

Ny leder i Ogfs ungdomsgruppe

Yvonne Charlott Pettersen

29 år gammel, enslig og arbeidssøker.

Oppvokst på Koppang i Hedmark og bor for tiden i Oslo sentrum. Nyvalgt leder i ungdomsgruppa til Oslo grafiske fagforening.

Utdannelser i fleng:

– Kunst og Håndverkslærer
– Kommunikasjonsferdigheter
– Visuell kommunikasjon
– Europastudier med Spansk
– Grunnleggende AutoCad
+ Andre enkeltfag i pedagogikk
– Akkurat ferdig med 14 ukers kurs i AutoCAD 2D/3D og Revit.

Brenner for design, likestilling, solidaritet, frihet og Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening.

Som nyvalgt ungdomsleder i OGF-ungdom vil jeg først starte med å takke for jobben min forgjenger Jonas T. Gjerholm har gjort. Han stilte opp og tok på seg ansvaret etter at daværende leder trakk seg fra vervet. Han har gjort en fabelaktig jobb med å prøve å samle ungdomsgruppen. Så vil jeg takke for tilliten jeg har fått som ny ungdomsleder. Med på laget har jeg fått med meg Carsten Ø. Håkonsen som nestleder, dette setter jeg veldig pris på – jeg gleder meg til det framtidige samarbeidet.

Hva nå?

Jeg vil fokusere på bedrifter, skole, opplæringssenteret og andre opplæringsarenaer for å promotere fordelene med å organisere seg. Jeg ønsker å bygge opp en sterk ungdomsgruppe i Oslo grafiske fagforening, utvide medlemstallet, hjelpe til å gi mer faglig påfyll til medlemmene og vise fordelene ved å være mange og stå sammen. Dessuten vil jeg få elever fra andre studielinjer innen design inn i avd. 850 – for å få til et enda bredere felleskap.

Jeg ønsker å gjøre det smart, viktig og gøy å være organisert.

Alt i alt handler det om å stå sammen.

Siste opplag

Aller Trykk 28. september 2015

Mandag 28. september var en trist og vemodig dag for alle som har hatt et forhold til Aller Trykk. Da ble siste jobb lagt inn i Rota 05 og kjørt ferdig i løpet av kveldsskiftet.

Tekst og foto: Niels Edvard Killi

Det var på mange måter riktig at det var et legg av Se og Hør som ble det siste som gikk igjennom rotasjonspressene på Aller Trykk. Se og Hør var grunnen til at trykkeriet på Skytta ble bygget opp på slutten av 1990-tallet og bladets nedgang var i bunn og grunn årsaken til at trykkeriet ble lagt ned.

Knyttet til Se og Hør

Aller Trykk på Skytta ble bygget opp og dimensjonert for å produsere Se og Hør. Det normale ukentlige opplaget var på det meste ikke langt unna 500.000 eksemplarer og til jul og påske var opplaget langt høyere. Og ikke nok med at opplaget var stort, det skulle produseres som hasteblad. Siste legg ble lagt inn i pressen mandag kveld og tirsdag morgen var bladet i butikkene. På den tiden var det ikke mulig å tenke seg at bladet skulle trykkes noe annet sted.

Det hadde ikke alltid vært slik. Fra starten i 1978 ble bladet trykket på Frogner trykkerier. Det var en lang kamp for klubben og trykkeriledelsen å få «Se og Hør i eget hus». Dette ble helt korrekt ansett å være nødvendig for å sikre trykkeriet for fremtiden. I mange år var Allers Trykkeri et ukebladtrykkeri som ikke utmerket seg med hensyn til kvalitet. Det var mange, både i og utenfor huset, som ikke kunne forestille seg at Se og Hør skulle trykkes der. Som den del av prosessen for å få sjefsredaktør Knut Haavik til å gå med på å flytte produksjonen til Allers, inngikk klubben et «Gentlemens agreement» med ham om at uansett hva som foregikk i trykkeriet – Se og Hør skulle ikke rammes. Dette var på den tiden da det godt kunne gå uker og av og til måneder der produksjonen ikke gikk særlig godt fordi klubben og ledelsen ikke kom til enighet i lokale forhandlinger. Det var kun når vi var i streik i forbindelse med tariffoppgjør at all produksjon stoppet, og da selvfølgelig også Se og Hør.

Helt på høyde med det beste i utlandet

Fra en gang på 1980-tallet og helt frem til siste dag har det også blitt utført mirakler med å lage et kvalitetstrykkeri hos Allers. Det startet på midten av 1980-tallet da det å trykke «for andre» var noe helt nytt. De av oss som var med husker nok fremdeles den første jobben – «På norske vinger» – som et mareritt. Alle som har jobbet i trykkeriet har stått på og lykkes i å skape et trykkeri som både kvalitetsmessig og når det gjelder leveringssikkerhet ble helt utrolig bra, ja faktisk helt på høyde med det beste i utlandet.

Det var ikke noe nedslitt trykkeri som ble lagt ned i september. Den ene pressen går faktisk til et stort tysk trykkeri for å fortsette sitt liv med å produsere der. Kvaliteten var på topp, effektiviteten likeså. Det eneste stedet der det ikke var mulig å følge utlandet var på lønnsomhet. Der bransjen i utlandet har opplevet en massiv nedgang i lønns- og arbeidsvilkår har vi her hjemme, og også på Skytta, lykkes i å holde nivået noenlunde godt. Det har blitt gjort endringer og tilpasninger på Aller Trykk også, men lønns- og arbeidsvilkår har ikke blitt rasert som så mange andre steder.

En viktig grunn til at vi har lykkes her hos oss, er den styrken vi har hatt hos medlemmene og den kraften det gir til å forsvare og utvikle tariffavtalene sentralt og lokale avtaler. På Aller Trykk var det praktisk talt 100 prosent organiserte hele tiden. Og det ble skapt et veldig godt samhold. Den styrken dette gir for medlemmene kan nesten ikke forklares, den må oppleves.

Trykkeriet var lite i internasjonal målestokk og med et høyere kostnadsnivå var det ikke mulig å klare en tilstrekkelig lønnsomhet i trykkeriet. Og da kommer vi tilbake til Se og Hør igjen. Bladets opplag har stupt og det er ikke lengre avgjørende for bladet å produseres på Skytta. Nå kan produksjonstiden forlenges og bladet trykkes på konsernets trykkeri i Taastrup utenfor København. Denne kombinasjonen av manglende lønnsomhet og manglende interesse hos eierne ble mer enn trykkeriet kunne bære. Eierne har nå gitt opp å drive videre et trykkeri som var bedre enn de strengt tatt fortjente, for de evnet ikke å se verdien av et slikt trykkeri og heller ikke å bruke det for å sikre bladenes fremtid.

Etter 117 år var det slutt med trykkingen hos Allers i Norge. I 117 år har trykkeriarbeiderne bidratt til Allerfamiliens milliarder, men nå settes nesten 100 ansatte på porten. Det er også slutten på 107 års klubbhistorie. En klubb som sto sammen og var en styrke for medlemmene helt til siste dag.

Se også historiespalten på side 24-25.

Medlemskortet!

Jeg har hatt det lille medlemskortet mitt vel bevart i alle år – men nå er det jammen borte. Jeg har lett over alt, høyt og lavt… men borte er det. Nå nærmer det seg 50-årsjubileum.

Tekst og foto: Jan Einar Graff

18. desember skal jeg feire denne merkedagen uten det forsvunne kortet med navn og dato på – men sammen med kona, Anne-Liv. Hun som har vært der bestandig – i alle medlemsåra fra Oslo Typografiske Forenings tid, via Norsk Grafisk Forbund og så til slutt i Fellesforbundet. Hun som lydhør, via meg, har fulgt med på tildragende konflikter, oppsigelser, sluttpakker, AFP og alt annet som var hverdagen i avisbransjen i mange år. Hun har hørt på «klubbformannens» argumenter, som skulle presenteres overfor ledelsen neste dag. Og så venta spent om ettermiddagen, på resultatet av møtet. Hun var jo så involvert at hun faktisk hadde mer erfaring enn de på andre sia av bordet som hadde motargumenter.

To jubileer

Det blir to jubileer i neste måned – 18. som sagt. Og så 31. desember – 50-årsjubileum for forlovelse. Nærmer seg gullbryllup i september 2017. Apropos medlemskortet og medlemskapet. På jakkeslaget sitter LO-nåla som markerer 40-års medlemskap. Allerede 10 år sia det. Og så har jeg mottatt 45-års diplom. Men nå – på 50-årsjubileet – må jeg klare meg sjæl så godt jeg kan. Og det kan jeg.

Jeg starta «karrieren» på Oslo Yrkesskole, Østre Elvebakke i februar 1962 som 15 ½ år gammel. Spennende for en ekte Sagenegutt som fortsatt var langt fra «tørr bak øra» som fattern sa, å møte opp der sammen med elever som var opp til 8-9 år eldre enn meg. Lærer'n som møtte oss, Yngvar Pedersen, en tøff figur som satte seg i respekt fra første stund, med ordene «err'u intressert så holder'u kjeft og står på…er u'kke intressert…så forsvinn ut døra du kom inn. Her trengs bare folk med pågangsmot på veien til faglig stolthet». Litt av en mottakelse første skoledag. Og – vi forble en lydhør forsamling.

Yngvar var tøff i trynet… men utrolig «gem» etter hvert som vi også ble varmere i trøya.

Konkurs

Så ble det læretid i Morten Johansens Boktrykkeri i Toldbugata 31 fram til åtte måneder før svenneprøve. De gikk konk. Og vi – to setterlærlinger og en trykkerlæring – fulgte med «boet» over i Centraltrykkeriet.

Det var ikke vanlig for en lærling å melde seg inn i foreninga den gang. Så etter endt læretid og svenneprøve, ble det medlemskap fra 18. desember 1965.

Hvor ble den tida av mon tro?

Etter militærtjeneste og fire fine år i avisa Hadeland på Brandbu ble jeg ansatt i avisa Nationen i oktober 1972. Og det gikk ikke lenge før interessen for fagforenings- og klubbarbeid dukka opp. Og den varte til jeg gikk av med AFP i april 2009.

På 1970-tallet starta Oslos grafiske klubber – Aftenposten, Norges Handels- og Sjøfartstidende (DN), VG, Dagbladet, Arbeiderbladet og Nationen opp Osloavisenes Samarbeidsråd. I stiftelsesmøtet var bl. a. Erik Olausen (Aftenposten), Tore Nordal (Dagbladet), Knut Strøm (VG) og jeg fra Nationen. Vi var en flott gjeng fagforeningsfolk som jobba i fellesskap for medlemmene, og greide å markere betjeningsretten lenge. Vi hadde enerett på tastaturet. Alt stoff som skulle på trykk ble tasta inn av grafisk ansatte. Slike forum spredte seg utover landet etter hvert – og Kristiansand, Haugesund, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø kom med. Vi ble vel egentlig også sett litt på som en konkurrent til Norsk Grafisk Forbund. Noe som sterkt ble tilbakevist av oss. Vi var et supplement. Fra første stund var dette «samarbeidsrådet» som en rød klut for arbeidsgiverforeningen og Norske Avisers Landsforbund.

På et tidlig stadium sponsa direktører og disponenter våre møter og reiser i tillegg til at klubbkassa i den enkelte klubb tok sin del. Så ble det fra øverste hold i Arbeidsgiverforeningen oppfordra til boikott av den slags ureglementert fagforeningsarbeid og sponsinga opphørte umiddelbart.

Jeg, som jobba i Nationen, var nok litt i en særstilling. Disponent Martin Vårvik, som også i noen år var leder i Norske Avisers Landsforening, slo meg på skuldra og sa: – Jan! Detta later vi som vi ikke har hørt. Lever regninga på kassakontoret hvis du har behov for økonomisk støtte til reise, sa han. Han la til at man i hver leir har behov for å prate med sine kolleger – om det var på ledelsessida eller fagforeningssida.

Tilbake til «eneretten»

Dom av 1977 osv. Arbeidsgivera kjempa i over 20 år for å få omgjort denne dommen.

Østre Elvebakke 1962: *Ti ferske elever sammen med yrkeslærer Yngvar Pedersen i starten av vårsemesteret på Oslo Yrkesskole, Østre Elvebakke setterlinja februar 1962. Jan Graff til høyre i første rekke. Her lærte vi å «rafle» kasser (dvs fylle hvert enkelt fag (rom) med bokstaver, tall, tegn og «blindmateriell» (ordmellomrom osv som ikke kom på trykk). Måtte lese speilvendt og på hodet. Ble resere etter hvert med vinkelhake. «Stabla» boksats, tabeller, matematiske oppstillinger, forsikringsavtaler osv. Jobben var interessant.*

Til slutt klarte de det. Og resultatet? Jo, det ser man nå i 2015. Svært få grafisk ansatte i avisene. Skremmende få. Men nå har nettavisene innhenta journalistene også. Hører daglig om nedbemanninger der også. Synd! Avisene blir aldri de samme igjen. Alle lages på ferdige maler. Alle blir mer og mer like. Bare heading som fortsatt gjør forskjellen. Stort bilde – sak over fire spalter – notiser på ei spalte osv.

I sju år har jeg praktisert AFP og alderspensjon. Jeg blir 70 år neste år. Ja, hvor ble tida av? Gode fagforeningskolleger med fortsatt faglig stolthet: Se tilbake på et godt liv i avisbransjen og selvfølgelig alle siviltrykkeriene, ukebladtrykkeriene og småtrykkeriene! Vi har gjennomlevd fagets omveltninger fra blysats til «syberspace».

Godt med litt mimring. Jeg kunne fylt flere bøker med historier fra nesten 37 år i Nationen.

Finn Martin Jensens medlemskort

3. november 1965 meldte Finn Martin Jensen seg inn i Oslo Typografiske forening. Han har nå vært medlem i LO i 50 år. I en kommentar til Tgm sier han følgende:

– Jeg er stolt over å ha vært medlem så lenge av en organisasjon som fremmer arbeidsfolks interesser. Litt bekymra nå over EØS-avtalen og brutaliseringen av arbeidslivet generelt for tiden, men håper at LO får opp øynene for dette. Det ble nesten flertall mot på landsmøtet, men det går flere tog.

Vi gratulerer jubilanten og de 48 andre som runder 50-års medlemsskap i LO 2015 i vår fagforening.

Ivar Nygaards medlemskort

Inspirert av Finn Martins bilde, fant jeg fram min egen medlemsbok, sier Ivar Nygaard. Jeg har jo faktisk vært medlem i 60 år. Ellers er jeg enig i det han sier om fagbevegelsen. Ivar meldte seg inn i Oslo Typografiske forening 26. november 1955. Se artikkel om Ivars far på neste side.

Vi gratulerer jubilanten og de 32 andre som runder 60-års medlemsskap i LO 2015 i vår fagforening.

Jan Einar Graff ble også inspirert av Finn Martin Jensens bilde på Ogfs facebook-side. Det ble til en fin artikkel.

Snublestein-nedleggelse

Det ble en flott markering til minne om Tormod Nygaard, 30. oktober. Ivar Nygaard og hans datter Ida, holdt tale til sin far og farfar. Lasse Lindter bidro med diktlesing og Lars Nygaard (barnebarn) spilte trekkspill til «Ung Flagsang».

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Tormod Nygaard var en av dem, hvis innsats ikke har fått den anerkjennelsen den fortjener, fordi han var kommunist og derfor ikke passet inn i bildet av «helter» som kunne brukes i den kalde krigens propaganda.

Om Tormod Nygaard

Tormod Nygaard ble født i Sandar (Sandefjord) som den yngste av tre brødre. Han tok svennebrev som gullsmed i 1923, men det var vanskelige tider og nærmest umulig å få arbeid i gullsmedyrket.

I begynnelsen av trettiårene flyttet han til Tønsberg og tok seg jobb på Thv. Marthinsens Sølvvarefabrikk. Her ble han aktiv i bedriftsklubben og fagforeningen og representerte foreningen blant annet på landsmøter i Gullsmedarbeiderforbundet.

Han ledet en streik på «Sølvvaren» som ble besvart med lockout. De aller fleste ble tatt inn igjen, men ikke Tormod, som var «svartelistet» og dermed heller ikke fikk arbeid noe annet sted.

Han var aktiv i det lokale kommunistlaget hvor han traff Elna Jensen, som han giftet seg med i 1933. I 1934 fikk de sønnen Ivar. Hele tiden var Tormod aktiv i antinazistisk arbeide, han hjalp blant annet frivillige som ville delta i den spanske borgerkrigen og han støttet de ansatte i arbeidskonflikter, noe som førte til et fengselsopphold.

I 1937 reiser den lille familien til Oslo hvor ledelsen hos David Andersen trengte fagfolk, og var villige til å se bort fra svartelistingen. Etter en tid begynner han hos Tostrup hvor han ble til han måtte gå i dekning fordi motstandsarbeidet krevde all hans tid, og han var sterkt ettersøkt av Gestapo. Ved ankomsten til Oslo i 1937, leide de et rom i Leiv Erikssons gate inntil de flyttet til Hegdehaugsveien 5. I 1940 flyttet de til nr. 21 B i samme gate.

Tormod Nygaard var en del av kommunistenes motstandsapparat og ble etter hvert meget sentral i dette arbeidet. Han var blant annet engasjert i produksjonen av illegale aviser, flyktningtransport og oppbyggingen av militære grupper i distriktet.

Det ble tidlig klart at det var for risikabelt å bo hjemme, ikke minst etter at Gestapo kom for å arrestere ham, og han, som ved et under, greide å unnslippe. Han fortsatte sitt arbeide fra flere dekkadresser og etter hvert sammen med Elna som var viktig for ham. Ivar bodde hos sin tante, Lilly og hennes mann i Tønsberg.

For Tormod og Elna ble det en dramatisk tid hvor de levde i konstant frykt for å bli arrestert. De bodde på mange adresser i byen og flere hytter i marka. En gang måtte de flykte med tau fra en leilighet i 5. etasje på Sagene. Resultatet ble knuste ryggvirvler for Elna og ødelagte hender for Tormod, men etter sykehusopphold fortsatte de sitt farlige arbeid.

10. januar 1943 ble de likevel innhentet, og i en leilighet på Torshov, hvor hele familien hadde feiret jul, ble Tormod arrestert sammen med sin svigermor og svigerinne. Elna ble sendt til Ullevål sykehus fordi Gestapo trodde hun ikke kunne bevege seg, med hele overkroppen dekket av en stor gips etter flukten noen måneder tidligere. På Ullevål lå allerede Ivar og sammen rømte de til et dekningssted, inntil det ble ordnet med transport til Sverige.

Nazipolitiet var klar over at de hadde fått tak i en sentral person i det illegale apparatet. Han ble torturert på grusomste vis i utallige forhør på Møllergata 19, Viktoria terrasse og Grini.

Etter at han hadde underskrevet forklaringen fikk han opphold i leiren på Grini og sågar arbeid i det lille gullsmedverkstedet man hadde der. Han skriver optimistiske brev til Elna og Ivar og er glad for at de har kommet i sikkerhet.

Sent i oktober 1944 blir han uten varsel likevel hentet og brakt til Viktoria terrasse. Tidlig om morgenen 30. oktober ble han, sammen med 21 andre, kjørt i overdekkede lastebiler til Trandumskogen. Her ble de bakbundet og brutalt skutt på kanten av ferdig oppgravde groper. Dette var siste gangen man henrettet noen her – og det var bare seks måneder før krigen var slutt og de fleste kunne slippe jubelen løs.

Den gleden alle følte i mai-dagene, da krigen endelig var over, var for mange blandet med sorg. Slik var det også for Nygaard-familien.

Det er en skam at innsatsen til Tormod og andre ikke ble vurdert etter fortjeneste, fordi den kalde krigen også kom til å prege historieskrivingen. Det er flere med adresse i bydel Frogner som har fått atskillig mer heder for innsatsen de gjorde, enn ham og hans medkjempere i den kommunistiske delen av motstandskampen.

Ivar Nygaard avsluttet med å takke sin far fordi han kjempet for frihet, mot urettferdighet og rasisme. Den kampen er det vi som må videreføre, vi som lever i dag.

Teksten i denne artikkel er hentet fra brosjyren som ble delt ut på markeringen i Hegdehaugsveien 21B. Det er laget en dokumentarbok som kommer ut om få uker. Den heter «Det blir sikkert glede», og handler om NKPs illegale virksomhet og gruppene rundt de frie avisene Friheten, Radio-Nytt og Avantgarden. I sentrum for fortellingen står Tormod Nygaard og hans nære familie.

Bransjekonferanse for avis

Nesten tretti tillitsvalgte fra hele landet var samlet på Gardermoen 2-3. november.

Tekst: Terje Fjellum
Foto: Erling Weydahl

De skulle gå gjennom situasjonen i bransjen, overenskomstenes utvikling og status, arbeidet i konsernene, tariffpolitiske utfordringer og målsetninger foran oppgjøret sett fra Lilletorget, NJs vurderinger foran tariffoppgjøret og til slutt utfordringene for de grafiske overenskomstene og prioriteringer foran oppgjøret i 2016.

Jeg må innrømme at jeg var spent på hvordan konferansen ville utvikle seg med det bakteppet vi alle kjenner og som ble bekreftet og forsterket gjennom den muntlig gjennomgangen fra deltagernes egne arbeidsplasser. Men det skal sies: Bilde er ikke like dystert over alt. Men ingen nevnte orde rekruttering eller lærlinger, det gikk i stillstand eller nedbemanning.

Undertegnede hadde like før konferansen fanget opp et rykte om at Dagsavisen skulle legge ned papiravisen innen 2017, noe jeg fant så oppsiktsvekkende at jeg tok direkte kontakt med avisens redaktør. Han bekreftet min mistanke om at dette kun var et rykte, og ingen andre på konferansen hadde heller hørt om det.

Konsernarbeid

Temaet arbeid i konsernene var en fin gjennomgang av de tre store som var tilstede: Schibsted, Amedia og Polaris, som jo er helt ulike selskaper. Schibsted er et stort dominerende multinasjonale selskap opp mot de to andre, som så langt jeg har oversikten over, er nasjonale mediekonsern med hovedvekt på avis. Sett fra avdelingens ståsted har vel konserndannelsen ikke vært en berikelse for avisnorge, snarere tvert imot.

Etter denne gjennomgangen fikk vi et veldig bra innlegg fra Jørgen Kaurin om Fellesforbundets arbeid og målsetninger ved konsernarbeid. Hans innlegg var veldig bra for å forstå ansvarsfordeling og roller. Her har vi erfaringer fra ulike prosesser rundt om som ikke alltid har falt heldig ut, men ført til en enda vanskeligere nedbemanningssituasjon. Da blir den konserntillitsvalgte en belastning og ikke det den er ment som, en ressursperson.

Som avslutning på dagen hadde Anders Skattkjær en interessant gjennomgang av avisoverenskomstens historie, utvikling og status, som tydeliggjorde hvor viktig godt tariffarbeid kan være langt inn i framtiden. Gjennomgangen viste også hvor betydningsfullt enkelt tillitsvalgtes fremtidsretta arbeid er. Som en del av Fellesforbundet er det gledelig å se det solide arbeidet hele organisasjonen gjør foran tariffoppgjørene.

En epoke er over

Dette var også slutten på en epoke for Anders og avismiljøet. Nå er Anders falt for aldersgrensen for tillitsvalgte og han fortsetter nå i en rådgiverfunksjon i forbundet.

Både vårt miljø, og ikke minst den nyvalgte ledelsen, setter stor pris på at han vil fortsette som rådgiver i forbundet. Anders er en av få med så tung kompetanse innen for lov- og avtaleverket. Dette arbeidet er viktigere en noen gang når vi ser den aggressive rollen vår såkalt ærede motpart har vist gjennom de siste tariffoppgjørene. Og med dette bakteppet er det en styrke for forbundet og oss at Knut Øygard ble valgt inn i den politiske ledelsen. Knut har mye av Anders' kompetanse.

Tirsdagen sto tariffoppgjøret 2016 på dagsordenen ved nyvalgt forbundsleder Jørn Eggum. Han dukket opp kvelden før for å bli litt bedre kjent med folk, noe folk oppfattet som veldig positivt.

Jørn var som alltid godt forberedt og dro fram flere store utfordringer som ligger litt på siden av det vi har på dagsordenen, men er viktige for landet og industrien, og gjennom det påvirker oss alle sammen. Dette gjelder for eksempel bråstoppen i oljeindustrien, som blir kraftig forsterket gjennom at mange store nybygg har godt til Asia, som gjentatte ganger ikke klarer å holde verken leveringsplan, kvalitet eller pris uten at det vekker særlig medieinteresse her hjemme. Det spørs om de samme mediene hadde hold seg like passive om det var norske industribedrifter som ikke klarte å levere i henhold til kontrakt. I tillegg gikk han gjennom de ulike pensjonsutfordringene vi har fått i fanget etter blant annet pensjonsreformen som er i gang, men ikke sluttført. Som endringene i AFP, levealdersjusteringen, obligatorisk tjenestepensjon, folketrygden og uføretrygden, den siste som den sittende regjeringen var nødt til å stramme inn, angivelig på grunn av en galopperende mengde nye uføre. Det siste er siden har blitt tilbakevist av to forskere som gjennom sitt arbeid har konstatert at antallet uføretrygdede har vært uforandret de tjue siste årene.

Norsk Journalistlag

Etter Jørn kom forhandlingslederen fra NJ og belyste de samme utfordringene sett med deres øyne, også for dem er pensjon og svekket kjøpekraft to av hovedtemaene. Det er gledelig å se og høre at det er et tett og positivt samarbeid mellom våre to organisasjoner på forbundsnivå, det vil alle våre medlemmer tjene best på.

Siste punkt på dagsordenen var gruppearbeid. Vi skulle gå gjennom og prioritere de ulike forslagene som hadde kommet inn til tarifforhandlingene. Som kjent er innleveringsfristen tidlig i Fellesforbundet, cirka 6 måneder før oppgjøret. Grunnen til den tidlige fristen er at de skal få en meget grundig behandling.

Av de forslagene som ble høyest prioritert var spørsmål rundt pensjon og jobben med å slå sammen to av våre overenskomster til en.

Oppsummert var det en veldig bra konferanse. Vi lot absolutt ikke de store utfordringene bransjen står overfor sette oss ut. Stor takk til arrangørene og ikke minst til alle de aktive deltagerne. Lykke til videre med det viktige klubbarbeidet.

Streik i to timer: *Fra demonstrasjonen mot forverring av AML i Kristiansand 28. januar i år.*

Da arbeidsfolk vant fram

Sist gang det ble gjort vei i vellinga mot midlertidige ansettelser, var det transport-, hotell- og restaurantarbeidere som sto bak.

Tekst: Vegard Holm
Foto: Lene Svenning

Etter kraftige protester fra en samlet fagbevegelse ble forbudet mot midlertidige ansettelser opphevet i sommer. Den blåblå regjeringa kjørte gjennom en liberalisering av arbeidsmiljølovens (AML) bestemmelser om midlertidige ansettelser, selv om fagbevegelsen mobiliserte mot. Bestemmelsene i AML, som skulle hindre bedrifter i å ansette folk midlertidig, varte i 20 år. De hadde verken kommet dalende fra himmelen eller rekende på ei fjøl. En aktiv fagbevegelse drev kravet fram gjennom intenst arbeid over lang tid. Ikke først og fremst fra toppen, men av transportarbeidere og hotell- og restaurantarbeidere som tok saken i egne hender gjennom en tariffstreik, og to såkalte ulovlige streiker.

Tollpost-Globe

Først ute var terminalarbeiderne i Tollpost-Globe i Oslo som hadde åpnet ny godsterminal på Alfaset i april 1992. Det ble brukt mellom 50 og 60 «vikarer» hver eneste dag de første månedene, i tillegg til ekstremt mye overtidsarbeid. Dette i tillegg til de 85 heltidsansatte. Etter seks måneders drift krevde klubben 56 nye heltidsstillinger, mens bedriften «tilbød» 25 på heltid og 30 på deltid.

Slik var stoda da terminalarbeiderne vedtok å nedlegge arbeidet. Kravet var å få slutt på all vikarbruk og deltid. Streiken varte i 14 kalde oktoberdager. Da de streikende vedtok å avslutte streiken, lå det bindende avtaler på bordet om en prosess for oppbemanning, der også LO og Transportarbeiderforbundet skulle delta. I 1996 var det 150 fast heltidsansatte og ingen deltidsansatte på terminalen.

SAS-hotellet

Ved å sette kampen mot midlertidige ansettelser på spissen ble det stor oppmerksomhet om dette problemet i arbeidslivet. Og det gikk ikke mer enn åtte måneder før arbeiderne på SAS-hotellet i Oslo streiket mot de samme forholdene. Mellom 50 og 60 såkalte «ekstrahjelper» ble brukt på hotellet, samtidig som 42 ansatte hadde fått varsel om oppsigelse, da det smalt i begynnelsen av juli 1993.

Som på Tollpost-Globe ble det under denne streiken satt kraftig fokus på vikarbruk, deltid og midlertidig ansatte. Støtten fra fagbevegelsen, som nå to ganger hadde fått inn problemet med «vikarbruk» i servicesektoren med teskje, var stor. Også media viste en positiv holdning til hotell- og restaurantarbeiderne som kjempet for anstendige ansettelsesvilkår, slik pressa også hadde gjort åtte måneder tidligere.

Bedriftenes misbruk av alle slags typer «vikarer» ble en snakkis, i vide kretser. Men fortsatt sto det én kamp igjen før stortingsrepresentantene var møre nok til å gå inn for en innstramming i bruken av midlertidige ansettelser. Så ved tariffoppgjøret i 1994 prioriterte arbeiderne på godsterminalene, å få inn bestemmelser mot korttidsansettelser, deltid og delte skift. Sjølsagt avviste NHO og arbeidsgiverne kravene, men etter 16 dagers streik ble de enige med Transportarbeiderforbundet om en avtale. Der het det blant annet at bruk av korttidskontrakter og dagarbeidere skal begrenses «til å dekke opp arbeidstopper, høyt sykefravær, permisjoner og ferieavvikling.»

Nok et steg var tatt i kampen mot bruk av «vikarer». Og fra 1. februar 1995 fikk arbeidsmiljøloven en ny § 58 A som gjorde midlertidige ansettelser forbudt i Norge! Kjempet gjennom av transportarbeidere i allianse med arbeidsfolk i hotell- og restaurantbransjen. De var ikke mange på begynnelsen av 1990-tallet, men de var sterke sammen. De valgte å kjempe, delvis mot avtaleverk og lov. Og de vant fram.

Sist vinter mobiliserte de tre store fagorganisasjonene, med 1,5 millioner medlemmer bak seg. Det ble streiket i to timer, det ble demonstrert, det ble protestert. Og nederlaget registrert.

Kanskje det er på tide å ta i bruk andre og flere virkemidler?

Hva er webfonter?

Oppskrifter for font-styling for responsiv design og tips om gratis webfonter

Tekst: Darija S. Hauge

Illustrasjonene viser følgende:
Fra venstre: I det første eksempelet er det brukt «Display style». Neste eksempel er et basis-sett av stiler og er basert på en typografisk skala på 12, 14, 16, 20 og 34. I det siste eksempelet er det brukt «Headline style».

Når vi lagde web sider i gamle dager, brukte vi fonter vi hadde til rådighet på maskinene våre: Arial, Verdana, Helvetica... Times New Roman og Comic Sans var også tilgjengelige for alle, men det ga dårlig lesbarhet. Til tross for at vi designere kunne se alle mulige fonter på Mac-ene våre, var det kun vi som kunne se dem. De andre så nett-opp Time New Roman eller hva det var som var definert som default. Man kunne også bruke all verdens fonter hvis web-siden var laget i Flash, men sånne sider funker ikke på mobil i våre dager. Man kunne også lage en font som et bilde, men det tar tid å laste ned og det er et hinder for universell utforming og søkemotorer.

Det har skjedd mye med webfonter siden da. Nå er det plass for mer kreativitet og funksjonalitet og det koster ikke all verden å kjøpe en web font. Og ikke bare det – det fins mange gratis webfonter som funker bedre enn gamle veteraner. Og de funker på alle digitale flater. Så det er bare å begynne å utforske!

Da skal vi bare legge til at det er ikke bare bare å definere fonter for web. Man må finne riktig font, tenke på styling, skjermstørrelser og type enhet. Om veien fram til webfonter forteller to spesialister fra bransjen: Geir Arne Brevik og Alexander Fjelldal. Les og bli litt smartere med web.

Darija S. Hauge er senior interaksjons-designer i IT-konsulent-selskapet Ciber og fast spaltist i TgM.

Foto: Margrete Myhrer

Geir Arne Brevik,

front-end utvikler i Making Waves

– Hva er webfonter?

– Tidligere fungerte bare de fontene brukeren hadde på sin maskin – som Helvetica på Mac og Arial på Windows – på web. Ellers kunne man lage bilde av tekst, men det kan ikke kobles til et publiseringsystem og du kan ikke klippe og lime fra en sånn tekst. Det som har skjedd med webfonter nå, er at fonten følger med nettside på samme måte som bilder følger med. Så i teorien kan man bruke hvilken som helst font. Men det er bare i teorien.

– Hvilke gratis webfonter kan du anbefale?

– Det finnes noen alternativer. Google har Google Fonts – mange gratis fonter å velge mellom. Fontene blir tilgjengelige ved at du setter en liten kodesnutt som henviser til den aktuelle fonten i html-dokumentet ditt.

– Hva er grunnen at mange sider fortsatt velger trygge fonter som Verdana, Arial?

– Jeg tror det til dels er historiske grunner, at folk velger ut fra hva som var tilgjengelig tidligere. Og så er det et lisens-problem. Det kan ta ganske mye tid å få avklart rettighetene til fonter. Og hvis du har en firmaprofil-font, er det ikke sikkert at den er tilgjengelig som webfont.

– Det andre er en teknisk grunn: De som lager fonter må tilpasse fonten for skjerm, ellers ser det veldig stygt ut. De må gå gjennom hele fonten og passe på at den ser bra ut på Windows, Android, iPhone og i forskjellige nettlesere. De må gjøre noe som heter font hinting. Det handler om hva slags skjerm man har og hvor tett det er mellom punktene man kan vise.

– Man får ofte et stor profilprogram der kun én side er dedikert til webfonter. Den viser ofte Arial i 4 snitt. Men det har veldig lite å si for reell bruk på web: Definering av fontstørrelse, linjeavstand, osv for ulike skjermer.

– Det er svært tema for seg selv. De funksjonelle kravene til typografi på web er strengere enn på papir, fordi du har så mye større variasjon i bruksområder og skjermstørrelser. Kontrast og lesbarhet er også veldig viktig. En del fonter er laget for skjerm i utgangspunktet. Apple gikk over fra Helvetica som systemfont til en font de har laget selv.

– Hvordan betaler man for en webfont?

– Vanlige fonter for trykk er ofte mye dyrere enn webfonter, fordi du betaler per maskin. Det er mange måter å betale for lisensfonter på. Enten frikjøper du fonten og kan bruke den som du vil. Det er ofte dyrt. Men det finnes mange abonnements-løsninger. Den mest kjente er TypeKit. Du får det med Adobes abonnement. TypeKit har tusenvis av fonter som er lisensiert fra Adobes bibliotek og også fra en del andre fontleverandører. Du betaler for antall sidevisninger og domener. Hvis du har en så stor kunde som for eksempel DNB, vil jeg tippe at det går an å inngå helt egne avtaler.

– Har du noen favoritt webfonter?

Valg av webfont er avhengig av flere praktiske forhold. Det ene er at det skal stemme med profilfontene. På en funksjonell side som en nettbutikk eller nettbank er teksten først og fremst grensesnitt-tekst og ikke innhold. Da er noen fonter mye tydeligere enn andre. Åpne i formene, god forskjell på sånne ting som stor I og liten L. Source Sans og Fira Sans er begge gode til grensesnitt-tekst og er gratis. På innholdssider som produktsider og artikkelsider har man mye større frihet og der handler det mye mer om tradisjonelle gode typografiske regler: linjelengde, luft, linjeavstand.

– Hva skal man huske på når man definerer fonter til responsiv design?

– Alt er responsiv design nå. Mobil er mer brukt enn vanlige datamaskiner. Hastighetsaspektet er viktig. Veldig store fonter og mange vekter tar tid – fonten kommer saktere fram. Så man bør være obs på det. På Typekit og Google Font kan du velge hvilke tegn man skal laste ned. Da kan du velge bort for eksempel islandske og kinesiske tegn slik at det går fortere. Hastighetsaspektet gjelder ikke for de preinstallerte fontene.

Man må teste særlig på mobil – det går treigere der. Man burde se hvordan det ser ut i praksis – lage en webside hvor man tester fontene og se på forskellige skjermer. Ikke bare sitte på den store dyre Mac-en, men også prøve på en billig Android-telefon. Nettlesere har også noen renderings-forskjeller og man må akseptere at det blir noen forskjell uansett.

– Gode eksempler på lisensfonter?

– Utvalget er veldig mye bredere da. Mange designere vil ha ting på akkurat sin måte, så det er viktig å få utvalget. Poenget er ikke at en font er bedre enn andre, men at du får en font som egner seg til det du skal bruke den til.

– Hvis du er ikke kresen, så kan du bruke Arial. Hvis du er mer kresen så kan du bruke en gratis webfont, og hvis du er bedrift, så kan du kjøpe lisensfont?

– Kresen er feil ord, men opptatt av typografi. Hvor viktig typografi er i settingen man er i? Typekit.com har 800 gratis fonter, du får 25 000 visninger i månden på en webside. Hvis du betaler 50 dollar i året, som er ikke så mye penger, så får du valget mellom 4 200 fonter, du får 500 000 sidevisninger i månden. Det er ikke nok for DNB, men det er nok for de fleste små bedrifter.

TOPP 5 ANBEFALING

Gratis:	Google Fonts: https://www.google.com/fonts Typekit: https://typekit.com (har også betalte fonter)
Lisens:	Monokrom: https://monokrom.no Hoefler &Co: http://www.typography.com Dalton Maag: https://www.daltonmaag.com/

Foto: Håvard Tørå Olsen

Alexander Fjelldal,

kreativ leder i designbyrået Innoventi i Arendal

– Bruker du webfonter ofte?

– Jeg bruker webfonter hele tiden. Men da jeg studerte på slutten av 1990-tallet, var web veldig nytt og umodent. Vi lærte ikke så mye og det vi lærte var ikke så veldig brukbart heller. Webfonter er noe jeg har kommet borti på grunn av min egen interesse – og fordi det er det kundene har behov for nå.

– Ofte får man levert et profilprogram med en kort side dedikert til webfonter. Der står det ofte Arial i fire snitt: regular, italic, bold og bold italic. Det står ingenting om styling, som for eksempel anbefalte font-størrelser til forskjellige skjermer. Eller kanskje det bare står én font – Times New Roman, som egner seg til trykk, men ikke funker så godt på web. Hva bør man gjøre for å få et godt utrykk på web?

– Når disse fontene blir nevnt, tyder det ofte på at det er ganske gammel profilmanual og den må videreutvikles. Man bør starte med å finne trykkfontene i moderne webversjon og bestille dem. Jeg kjøper aldri noe som ikke finnes på web nå. Fordi jeg vet at før eller senere skal kunden gjøre noe på web. Fonter som ikke finnes på web er helt uaktuelt.

– Før var det slik at noen ganger måtte man nesten skaffe pirat-versjoner først for å presentere utvalget til kunden og deretter kjøpe den ene som kunden valgte. Kan du teste webfontene før du kjøper dem?

– Ja, nå er dette løst. På fontstack.com kan du leie fonter på times- eller månedsbasis og det er kjempebillig.

– Kan du nevne noen spennende webfonter?

– Det er helt vanvittig produksjon av fonter nå. Jeg kan ikke anbefale noe konkret, men Fontdeck.com er et godt bibliotek for webfonter. Det er ikke gratis, men du får det du betaler for. Mesteparten av det du får gratis, blandt annet Google Fonts, er ganske dårlig.

– Bra nye fonter legges ut hver uke på typecache.com. Typefacts.de og typographica.org legger ut oppsummeringer over de beste nye skrifttypene hvert år.

– Hva kan du anbefale til en som er ikke så kresen på fonter? Arial er ofte brukt på web fordi den funker, den er gratis og alle har det lokalt på maskinen sin?

– Da ville jeg gått på Google Fonts og brukt noe fra liste Most Popular. Der har du store solide fonfamilier som Open, Source, Code og Titillium. Det er ikke noe galt med Arial i seg selv, men den er brukt opp. Det er det samme som å bestille kneipbrød på restaurant – du vil ha et godt brød som de har bakt selv.

– Hvordan presenterer du websiden til kunden med riktige fonter? Lager du en prototype?

– På den første skissen viser vi Arial eller Helvetica, fordi da handler det om funksjon og prioritering og fonten skal ikke ha oppmerksomhet. Når vi viser skisser på uttryket, da bruker vi fonter. Det er ikke alltid vi må kjøpe fonter. Vi kan bruke Myfonts.com – der kan du velge en font og skrive relevante ord som «Om oss», «Ansatte» og så videre. Da ser du hvordan ordene ser ut, kan ta screenshot og lime inn i Photoshop eller Sketch for å vise til kunden.

– La oss si man har en blogg eller portfolio side og velger Open – en gratis font fra Google Fonts. Men jobben er ikke ferdig ennå. Man må definere fontstyling til forskjellige skjermer: størrelser, linjeavstand, linjelengde, osv.

– Da er vi inne på et større tema – design av en responsiv nettside. Hvis man har en blogg på WordPress, bør man se på instruksjoner WordPress har for bruk av Google-fonter. Da skal man bare klippe og lime en kode – veldig enkelt. Bygger man siden fra bunnen selv, så må man først få fonter inn i designet sitt – en liten linje med CSS eller JavaScript. Veldig mange bruker Foundation – et rammeverk å bygge CSS og HTML på. Det er nesten som Lego – ferdig skrevne byggesteiner. Videre er det viktig å finne et riktig hierarki av størrelser: overskrifter, ingress, brødtekst og det er mer vanskelig. Overskriften er viktigst og den må se viktigst ut også.

En typisk eksempel på størrelser:

For mobil: 12px brødtekst og 20 px overskrift,

For nettbrett: 16 px brødtekst og 24 px overskrift,

For desktop: 16 px brødtekst og 30 px oveskrift.

Avstanden mellom linjene i brødteksten – typisk 50 prosent av høyden på brødteksten. Hvis tekststørrelsen er 16 px, kan linjeavstand 24px fungere bra. Linjene bør ikke vær lengre enn 2-3 engelske alfabeter, noe mellom 52 og 78 tegn. På mobil kan lineje være cirka like lange.

Når man jobber i illustrator det er viktig å huske, at design kan se bra ut der, men i html prototyper så kan det være forskjell på hvordan fontene vises. Man bør teste hele tide på forskjellige enheter og gjerne begynne med mobil.

– Hvordan tester du webfonter?

I Illustrator lager jeg design i 3 forskellige bredder og eksporterer som png. 640 px bredde for mobil, ca 728 px for stående nettbrett og 1280 for desktop. Også tester jeg det på telefon, nettbrett og desktop.

Nytt kurs første halvår 2016 – Digital journalistikk

Fellesforbundet har sammen med Høgskulen i Volda, IGM og De Facto skreddersydd et videreutdanningstilbud i digital journalistikk for grafikere. Høgskolestudie gir 15 studiepoeng.
Etter endt studium skal du beherske de viktigste verktøyene og være i stand til å gjøre seg relevant og skape og fremstille nyhetsstoff på en måte som gir oppmerksomhet og skaper interesse i digitale kanaler. Gå inn på igm.no og finn ut mer.

Landstrykkerstevnet i Tønsberg

Sørøst Grafiske fagforening i samarbeid med Trykkernes Landssammenslutning kunne i år ønske velkommen til Landstrykkerstevnet i Tønsberg.

Tekst: Lars V. Svensson
Foto: Ivar Baardsen

Det er første gang Landstrykkerstevnet blir arrangert i Tønsberg eller i Vestfold. Deltagere fra hele landet og de respektive foredragsholderne hadde Quality hotell klubben som stevnets base i helgen.

Etter innsjekking på hotellet fredag, gikk turen med buss til fagforeningshytta nede ved sjøen i Sandefjord. Her var det rigget til for grilling og bespisning. Og trykkerne brukte fredagskvelden til å sosialisere seg med nye og gamle bekjente.

Lørdag morgen var det tid for åpning av stevnet ved Gunn Gundersen, som også presenterte programmet for dagen.

BK Grafisk

Først fikk vi høre Ingar Jansen fra BK Grafisk fortelle om sitt virke i grafisk bransje fra ansatt til å drive sitt eget trykkeri.

Det startet med en Rotaprint i vedskjulet til kollega Rickard (samtidig som han var ansatt hos BK), som ikke fungerte noe særlig tilfredsstillende og dette ble også festet til film. Jobben ble kjørt ferdig hos BK etter arbeidstid. Dette varte et år før han sluttet på BK og begynte på Larvik Offset. Så sluttet han og startet for seg selv, kjøpte 2 farger GTO fra Ottesen og opplevde nye opp- og nedganger. Kjøpte en 8 farger i 2004.

Handlet tomt i 2007 til 5 millioner, satte i gang å bygge et bygg noe senere til 45 millioner uten bankgaranti, men det gikk seg til.

Opprettet nytt styre med tre eiere og la så mer vekt på struktur og orden. I 2012 flyttet de inn i nybygget og omsatte for 5-6 millioner og tjente penger. Slet med en del konflikter kjøpte så All Made og startet med profilering av tekstiler.

Ansatte profesjonell styreleder fra 2011 og endret holdning til det positive med å ha med ansatte i styret etter råd fra styreleder. Utvidet med Web shop og nettselskaper som en del av sortimentet. Fungerer nå som en solid handelsbedrift med 43 ansatte og 80 millioner i omsetning.

Opplæringssenteret

Rolf Wesenberg fra opplæringssenteret for visuell kommunikasjon var neste mann inn fra talerlista for å fortelle om hva som skjer i bransjen og om den nye opplæringsplanen.

Hva har skjedd:

- Etterspørsel i fritt fall.
- Skjerpet internasjonal konkurranse.
- Nedlegginger og minimal etterspørsel etter lærlinger.
- Minimal interesse for faget blant elever som velger retning på videregående skole.
- Ingen skoler med grafisk produksjonsutstyr til opplæring.

Dette er dessverre blitt sagt ofte om grafisk bransje de siste årene og har blitt en realitet. Det vil også påvirke læreplanen framover.

Foreløpige tanker om faget er f.eks.: En grafisk tekniker? Grafisk produksjonsarbeider skal favne hele konseptet i faget (verdikjeden fra PDF til ferdig distribusjon).

Foreløpige tanker om læreplanens struktur og innhold:

- Materialer: Trykkmaterialer, trykkfarge, lim, HMS, miljø.
- Førtrykk: Filmmottak.
- Trykk.
- Etterbehandling og distribusjon.

Ønskelig kompetanse i nytt fag er:

- Filbehandling, it, datakompetanse.
- Teknisk innsikt, ferdigheter.
- Alle aktuelle trykk/printmetoder.

Altså ha folk som dekker alle fagområdene/stasjonene i grafisk.

Spørsmål til forsamlingen var: Er det riktig å slå sammen fagene?

Svarene var delte. Noen mente bl.a. at å rotere mellom stasjonene kanskje ikke vil gi den stabilitet og fingerfølelse det krever å opprette høy standard på faget.

Avslutningsvis ble det avholdt håndsopprekning. Den viste at det å slå sammen faggruppene kan være veien å gå.

640 milliarder dollar

Siste innleder var Petter E. Langkaas fra Xerox.

Hvor går markedet og hva fokuserer Xerox på nå og framover?

I det internasjonale markedet omsetter grafisk bransje for 640 milliarder dollar og leverer 50 trillioner sider. Til sammenligning med andre bransjer, som musikk 67 milliarder, video spill/gaming 33 milliarder og annen online drift 471milliarder. Så grafisk er verdt å regne med ennå.

Det går mot høyere krav til produktivitet: Mindre opplag og mer skreddersøm, web fulfillment øker kraftig. Økende andel produksjon med press på leveringstid. Fleksibel arbeidsflyt med så lite manuelle inngrep som mulig er et must.

De digitale mulighetene vokser og arbeidsflyten forbedres raskt. Det er rask økning i digital bokproduksjon og digital trykking av emballasje (packaging)

Inkjet kan produsere større opplag 350 sider i minuttet, men med en dårligere kvalitet (lavere driftskostnader). Toner kan levere en bedre kvalitet, men til en lavere hastighet.

Da foredragsholderne var ferdige for dagen, var det tid for festmiddag og sosialt samvær resten av kvelden.

Søndagen ble brukt til å rusle en tur ned på brygga til Tønsberg sjøfartshistoriske senter, hvor vi fikk en grundig og interessant gjennomgang av Tønsbergs maritime historie. Det ble lagt vekt på hvalfangst-historikken fra Svend Foyns virke på 1800-tallet og fram til slutten av 1960-årene.

Stevnet ble avsluttet med lunsj på hotellet og «Trondhjems Maskinmesterforening» kan ønske oss velkommen til Landstrykkerstevnet i Trondheim 2016.

Kontakt oss hvis det er noe du lurer på

Leder:
Terje Fjellum
Mobil: 916 74 227
terje.fjellum@fellesforbundet.org

Nestleder:
Kristin Mulleng Sezer
Mobil: 913 44 677
kms@fellesforbundet.org

Sekretær:
Ingunn Berger
Telefon: 22 80 98 70
avd850@fellesforbundet.org

Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening,
Sagveien 24, 0459 Oslo – Telefon: 22 80 98 70
E-post: avd850@fellesforbundet.org
www.fellesforbundet.no/avd.850

Oslo Grafiske pensjonistforening – tur til Krakow

Vi var 40 personer som møttes på Gardermoen i et ufyselig vær i september. Flyturen ble unnagjort på 2 timer og i Krakow ble vi møtt av en guide. De første timene gjorde vi oss kjent med byen.

Tekst og foto: Reier Dahl

Felles middag med god mat og flott underholdning.

Torsdag besøkte vi saltgruvene. På forhånd hadde vi blitt fortalt at det var mye gåing. Dette var imponerende, 150 meter rett ned, vi gikk 3 km. Det er helt utrolig hvordan mennesker og dyr har fått til dette. Her har det blitt hentet opp salt siden begynnelsen av 1200 tallet. Man kan gå gjennom små og store haller med gallerier fylt av kunst, hogget ut i saltstein. Vi var omgitt av salt på alle kanter og i alle former. Det ble en helt topp tur.

Vi spiste middag på hotellet denne kvelden.

Sterke inntrykk

Fredag etter frokost gikk vi til det gamle jødiske kvarteret. Ble hentet av bussen for besøk i Auswitch konsentrasjonsleir. Det var nok noen som var spente og gruet seg til denne omvisningen. Det ble en spesiell tur for mange. Jeg så mange våte øyne, særlig da vi var inne i rommene med reiseeffekter, hår, barneleker og barnetøy. Selv hardbarka karer sto med tårer i øynene og en klump i halsen. Det gjør inntrykk når man ser virkeligheten slik den var i disse forferdelige krigsårene.

Lørdag var det hjemreise med Norwegian og alle kom med.

Hyggelige folk, godt drikke og mye latter. Jeg tror alle kan se tilbake på en fin tur.

Dette er pensjonistforeningen

Oslo Grafiske fagforenings pensjonistforening er en aktiv gjeng som møtes en dag hver måned på Oppsal samfunnshus. Her møter ca. 40-45 medlemmer hver gang og styret er flinke til å finne interessante foredragsholdere. Vi synger, leser ord for dagen, forteller vitser og historier. Her treffer vi kjente fra mange år tilbake og mange har jobbet sammen i forskjellige bedrifter og minnene strømmer på.

Utlodning er det også og alle er flinke til å ta lodd. Kaffe og smørbrød kjøper vi i kafeteriaen på eldresenteret ved siden av. Det arrangeres både dagsturer og ukesturer. Sandefjord/Strømstad er alltid populært, Eidsvoldturen var fin og opphold på Savalen likeså. Snart er det teaterforestilling med middag i forkant.

Vi har plass til flere og ønsker alle gamle og nye pensjonister velkommen til våre hyggelige møter.

Se egen annonse på side 27. Der er det en oversikt over møtedagene til Ogfs pensjonistforening.

Halvårsmøtet 2015

Et halvår preget av utfordringer, solidaritet, politikk og Fellesforbundets landsmøte.

Tekst: Anita Frøland Stølan
Foto: Bjørn Olsen

Torsdag 29. oktober var 30 medlemmer samlet til halvårsmøte med etterfølgende sosialt samvær i Sagveien og Terje Fjellum ga oss et innblikk i foreningens aktiviteter siste halvår.

Medlemsutviklingen

Medlemstallet er fortsatt synkende, men til tross for manglende fokus på verving, har foreningen fått 18 nye medlemmer i perioden. Vi er nå 2.564 medlemmer, hvorav 928 yrkesaktive og 127 ledige.

Den grafiske bransjen sliter fortsatt med nedlegging av bedrifter, synkende opplag og utflagging av oppdrag til lavkostland. Aller Trykk er nedlagt i perioden, VG og A-media varsler nedbemanning og vi vet at Avisretur vil forsvinne. Med den økende ledigheten vil flere av våre kolleger gå en utfordrende tid i møte, derfor vedtok halvårsmøtet følgende:

Avdelingen sender ut oppfordring til klubber og medlemmer om en juleinnsamling til arbeidsledige medlemmer. Utbetalingen til de arbeidsledige skal følge samme retningslinjer som tidligere år.

Valgkamp og nytt byråd

Som ved tidligere valg var foreningen sterkt involvert i årets kommunevalgkamp. Vi startet opp med grilling i Sagveien før sommeren, der Trude Tinnlund fra LO deltok med informasjon om den kommende valgkampen. Foreninga stilte sterkt i arbeidsgruppen som utformet spørsmål til politikerne, og deltok i utdeling av valgkampmateriell. Resultatet ble som alle vet et nytt byråd i Oslo.

Ogf og Fellesforbundet

Som dere kunne lese i forrige TgM, stilte Ogf med et sterkt lag til Fellesforbundets landsmøte, og grafisk var godt synlig også denne gangen. Vi vant noen saker, tapte noen, og kom veldig nær på andre. Noe av det viktige er at vi har fått dyktige tillitsvalgte inn i Fellesforbundets organer. Knut Øygard ble valgt inn i ledelsen og Kristin Mulleng Sezer styrket kvinneandelen i forbundsstyret.

Adolf Larsen informerte om «Prosjekt for endret adferd» – et prosjekt i regi av distriktskontoret, som ser på smartere arbeidsformer, samarbeid og mulighet for sammenslåing av avdelinger.

Det ble opplyst om en viktig endring/presisering i Fellesforbundets vedtekter: Det er kun yrkesaktive medlemmer som har stemmerett ved økonomiske spørsmål. Dette gjelder også i avdelingene.

Støtte og bevilgninger

I perioden har Ogf deltatt med fana flere ganger: Blant annet i støttemarkeringer for havnearbeiderne. Det er i tillegg også gitt økonomisk støtte både til disse og til Norsk Folkehjelp.

Den massive flyktningskatastrofen rører mange om dagen, og vi som forening stiller selvfølgelig opp for å støtte mennesker som flykter fra krig og umennesklige forhold.

– Foreningen bevilger 10.000 til «Flyktningskatastrofen via Norsk Folkehjelp».

Andre bevilgninger gjort på halvårsmøtet:

- Det bevilges kr. 5.000,- til Pensjonsprosjektet via de lokale LO-avdelingene.
- 12.500,- til Norway Cup 2016. 7.500 overføres til de ansvarlige for lagene fra Palestina. 5.000,- settes av til sosiale tiltak for deltagerne.
- Det bevilges 5.000,- til fire støtteannonser i Norsk Folkehjelps medlemsblad Appell.
- Halvårsmøtet bevilget 5.000 til en landsomfattende innsamling for de streikende bryggearbeiderne.

Valgkomité

Halvårsmøtet stilte seg bak styrets forslag til en valgkomité bestående av Øystein Simensen, Bjørg Folkedal og Øystein Larsen. Da det ikke var kommet inn forslag på varaer, fikk styret fullmakt til å utnevne vararepresentanter til komiteen.

Takk til alle som deltok på halvårsmøtet! Jeg oppfordrer til større deltagelse på foreningens møter og arrangementer fremover!

Fellesforbundet

Avdeling 850
Oslo grafiske fagforening

Årsmøte 2016

Oslo grafiske fagforening avholder årsmøte torsdag 31. mars klokken 17.00 Oslo kongressenter, Folkets hus, Spiseriet Møller.

Forslag til dagsorden:
1. Åpning
2. Konstituering
3. Beretning
4. Regnskap
5. Innkomne forslag
6. Bevilgninger
7. Valg

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være hos avdelingen innen fredag 4. mars 2015. Samme frist gjelder forslag til valgkomiteen.

Påmelding for årsmøtedeltakere senest mandag 14. mars.Telefon 22 80 98 70 eller avd850@fellesforbundet.org

Etter årsmøtet er avviklet vil det bli merkeutdeling for avdelingens jubilanter. Middag og hyggelig sosialt lag med kaffe avec.

Med hilsen
Oslo grafiske fagforening, styret

Aller Grafiske Klubb 1908-2015

Dette utdraget av Beretning for Aller Grafiske Klubb for året 2003 får stå som minneord over klubbens virksomhet gjennom mer enn 100 år:

Tekst: Niels Edvard Killi

Utviklingen i arbeidslivet

Arbeidsfolks lønns- og arbeidsvilkår er under press i alle bransjer. Dette skjer gjennom samtidige angrep på flere områder. Lovverket endres gradvis i vår disfavør. I Norge har vi sett flere forsøk på å gjøre livet surt for arbeidsfolk i form av forslag fra en rekke offentlige utvalg. Noen av disse forslagene har blitt gjennomført, men mange har blitt midlertidig stoppet. Dette betyr ikke at staten har gitt opp sine angrep. De neste store sakene blir pensjonskommisjonens innstilling og arbeidslivslovutvalgets innstilling. I behandlingen av disse to forslagene ligger det viktige saker som er av stor betydning for oss.

Det er en internasjonal trend som går igjen. Det er forskjellige vinklinger på angrepene i de ulike landene ettersom forholdene er forskjellige, men resultatet blir det samme – arbeidsfolk skal betale. I mange land er det pensjonsspørsmål som står i sentrum, både pensjonsalder og ytelser. Det er heller ikke noen vesentlig forskjell på hva slags regjering som sitter med makten. I Norge, Danmark, USA, Italia og mange andre land er det «høyresiden» som styrer, i Sverige, Tyskland og Storbritannia er det «venstresiden» som sitter med regjeringen. Dette betyr ikke annet enn at det ikke er fargen på regjeringspartiene som avgjør politikken, men helt andre krefter.

Verdens produksjon av industrivarer og tjenester vokser sannsynligvis ikke mye, om den vokser i det hele tatt. Det skjer imidlertid en økonomisk utvikling i noen deler av verden som f. eks Kina. Dette betyr at produksjon som vokser ett sted må hentes fra et annet sted, eller med andre ord at produksjon flyttes fra et sted til et annet. Gitt at produksjonsmengden er forholdsvis konstant, blir arbeiderenes lønns- og arbeidsvilkår et vesentlig konkurransemoment.

Dette betyr at arbeiderenes lønns- og arbeidsvilkår settes under press både i de landene produksjonen flyttes fra og de landene produksjonen flyttes til. Det fører til at arbeidere i de velutviklede landene får høre at arbeidskraften er «for dyr» og at de stakkars kollegene i de mindre utviklede landene står under et konstant press for å holde lønnsutviklingen nede og forhindre at øvrige arbeidsvilkår bedres. De får også hele tiden høre at «krever dere noe som helst, så flytter vi produksjonen til et land med ennå dårligere vilkår». Prisen for å holde kapitalens fortjeneste oppe får vi og kollegene i alle andre land betale i form av stadig uthuling av lønns- og arbeidsvilkår.

I mange år har USA blitt ansett for å være en «vellykket» økonomi med en enorm vekst i sysselsetningen og antall nye arbeidsplasser. Det som ofte underslås er at disse nye jobbene er møkkajobber med dårlige lønnsbetingelser og få goder for de ansatte. Disse nye jobbene har også ofte kommet i stedet for arbeidsplasser med gode lønnsbetingelser og arbeidsvilkår. EU har sett med lengsel mot USA pga. dette. De ønsker å få til en liknende utvikling i Europa, men det har vært vanskeligere her fordi fagbevegelsen har vært i stand til å kjempe imot en slik utvikling.

EUs utvidelse

EUs østutvidelse fra 1. mai 2004 har sitt vesentligste grunnlag i ønsket fra Europas kapital om å få til en liknende utvikling som den vi har sett i USA. Nå blir det åpnet for arbeidskraft som er villig til å jobbe på vesentlig dårligere vilkår enn de som finnes i Vest-Europa og det taper hele Europas arbeiderklasse på.

Nå har det i omtrent hele EU blitt vedtatt overgangsordninger i forbindelse med østutvidelsen. Det er viktig å huske at dette gjelder individuell arbeidskraft. For tjenester, som på EU-språk er all virksomhet der et firma tar en kontrakt i et annet land, gjelder disse begrensningene ikke. Det betyr i sin ytterste konsekvens at et firma i f. eks. Polen kan sette et skift med trykkere og assistenter inn i et trykkeri dersom de har fått en kontrakt på dette arbeidet. For vår bransje ser vi ikke at dette vil kunne skje, fordi vi enn så lenge har kraft til å stå imot en slik utvikling, men for en del andre bransjer er det allerede hverdagen.

For Vest-Europas arbeidere betyr EUs østutvidelse at helvetes porter åpner seg og over dem er det som kjent skrevet at «dere som trer inn her, la alt håp fare».

Våre rettigheter

Det snakkes ofte om arbeidstakeres rettigheter som om det er noe naturgitt. Vi skal ikke glemme at det vi i dag ser på som våre rettigheter, er kjempet frem av mange generasjoner før oss. Dersom vi ikke står på for å forsvare dem, kan de bli borte, og det vil være en utrolig vanskelig kamp for å få dem igjen. I den tiden vi lever nå, er det næringslivets krav og ønsker som er på offensiven og arbeidernes kamp blir mer og mer en forsvarskamp for å bevare mest mulig.

Et par nærliggende eksempler er fast ansettelse, noenlunde levelige arbeidstider, en offentlig brukbar pensjon og en ikke alt for høy pensjonsalder, retten til å organisere seg, bare for å nevne noe av det som vi ser på som helt naturlige rettigheter. Dette er ikke lenger selvfølgeligheter og får kapitalkreftene det som de vil, blir det snart unntaket snarere enn regelen.

I de enkelte bedriftene ser vi at kollegene får problemer i den ene etter den andre. Det er nedleggelser, nedbemanninger, «omstruktureringer», lønns- og arbeidsvilkår uthules, produksjon flyttes til lavkostland...

Da den industrielle kapitalismen vokste frem på 18oo-tallet ble den rå utbyttingen av arbeidskraften opphøyet til offisiell ideologi – laisses faire – og det var kun en langvarig kamp som klarte å tøyle de rabiate frie markedskreftene. I våre dager er den samme ideologien i ferd med å vinne frem igjen på verdensbasis. Markedets «frie» krefter skal få herske uinnskrenket og det skal være minst mulig innblanding i dem fra politikk og fagbevegelse.

Fagbevegelsen står dårlig rustet til å stå imot denne nye offensiven fra kapitalkreftene. Dette skyldes delvis at fagbevegelsen er nasjonal – det meste av vår innflytelse og makt slutter ved landegrensene og det er liten evne til å få til noe effektivt faglig arbeide utover landegrensene. Kapitalkreftene opererer på verdensbasis og landegrensene har liten betydning og så langt har ikke fagbevegelsen kommet i nærheten av å skape en motmakt mot dette.

Klubben

AGK har lykkes med å «holde skansene» ganske godt. Dette skyldes i stor grad at vi står sammen i de viktige sakene og at vi er en organisert kraft som man ikke kan skalte og valte med. Vi skal alle være svært oppmerksomme på at denne kraften er noe vi skal ta vare på. Vår organisering og det at vi står sammen, er den største styrken vi har og det beste forsvaret mot uthuling av vilkårene våre.

Styrken vår ligger ikke bare i egen klubb og fagforbund, men også i svært høy grad i samarbeidet og solidariteten med andre klubber. Vi opprettholder nære kontakter med de andre klubbene i konsernet og med klubbene i andre heatset-trykkerier. Vi bygger opp nettverk med klubbene slik at vi kan bli kjent med kollegers kamp på andre arbeidsplasser slik at vi kan gjøre vårt for å hjelpe dem. Det største solidariske bidraget vi ofte kan gi er å forhindre at konfliktrammet arbeid blir utført.

Vi må imidlertid huske på at den styrken vi har, ikke gir oss mulighetene til å få alt som vi vil. Klubben får noe slik vi ønsker, men andre ting blir ikke alltid helt som vi kunne ønske oss eller forventer.

Medietilsynets rapport om økonomien i norske medier 2014

I årets rapport om økonomien i norske medier gir Medietilsynet for første gang et bilde av tv-virksomhetenes totale driftsinntekter i Norge. De kommersielle kringkasterne øker sine driftsinntekter, mens den totale utviklingen i mediebransjen fortsatt er preget av fallet i papiravisenes driftsøkonomi.

Smurfit Kappa i Polen stiller umulige krav

Den polske grafiske fagforeningen i ZZP har blitt møtt av umulige krav fra Smurfit Kappa i Polen når de forsøker å forhandle om å opprette tariffavtale ved bedriften. Smurfit Kappa har stilt som vilkår for forhandlinger at de tillitsvalgte i bedriften ikke skal kunne få bistand fra forbundet sitt i forhandlingene. Videre krever ledelsen at de tillitsvalgte skal skrive under på taushetserklæringer som forhindrer dem i å ha meningsfulle samtaler med forbundet.
Uni Europa Grafisk fordømmer disse vilkårene som helt uakseptable. Et protestskriv ble sendt fra UNIs utvidede styringskomite som hadde møte i Warsawa 16. oktober 2015. Samme dag ble det holdt en protestdemonstrasjon utenfor fabrikken til Smurfit Kappa der den utvidede styringskomiteen deltok.

TGM TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

UTGIVELSER 2016:

Nr. 1: Frist 3. mars. Trykk 7. mars. Posten uke 11.
Nr. 2: Frist 9. juni. Trykk 13. juni. Posten uke 25.
Nr. 3: Frist 15. september. Trykk 19. september. Posten uke 39.
Nr. 4: Frist 17. november. Trykk 21. november. Posten uke 48.

Støttedag for havnearbeiderne i Oslo

4. desember vil det gjennomføres en støtte- og solidaritetsdag for havnearbeiderne i Oslo som er ulovlig utestengt fra jobben sin. Både av Yilport som nekter å inngå tariffavtale, og av NHO som bryter tariffavtalen. Programmet for dagen er ikke klart i detalj, men det vil bli et arrangement ved Havnevesenet klokka 10.00 med appeller og kultur. Nærmere informasjon vil komme. Møt opp og vis solidaritet med havnearbeiderne.

Gratulerer!

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

50 år:

09.01. Rode Johansen, Fjellskrenten 26, 2016 FROGNER
11.01. Terje Cederkvist, Tandbergvegen 83, 1929 AULI
16.01. Jens Ove Trønnes, Tyriveien 11, 1900 FETSUND
25.01. Kari Hellan, Manglerudv. 17 C, 0678 OSLO
09.02. Harka Basic, Breigata 18 B, 0187 OSLO
15.02. Roger Hollund, Nosaveien 242A, 1914 YTRE ENEBAKK
19.03. Annette Brøndum Dudley, Rundtom 12, 1385 ASKER

60 år

01.01. Jan Erling Johansen, Brolandsv. 18, 0980 OSLO
02.01. Erik Alfred Sveen, Kobbervikhagen 6 B, 3040 DRAMMEN
03.01. Inger Wagenius Lise, Beverveien 13, 1914 YTRE ENEBAKK
05.01. Knut Erik Rasmussen, Agronomveien 6, 1187 OSLO
08.01. Mona Nilssen, Postboks 31, 2035 HOLTER
08.01. Else Marie Tærud, Solbergveien 102, 2020 SKEDSMOKORSET
11.01. Siren Elise Thomsen, Furusetlia 11, 1341 SLEPENDEN
12.01. Kai Foss, Drammensv. 48, 0271 OSLO
24.01. Anne Marit Langlien, Fururabben 11 C, 1361 ØSTERÅS
02.02. Elisabeth Syversen, Sørbyløkka 2, 1739 BORGENHAUGEN
03.02. Jens Albert Bjerke, Sandsbakkene 12, 1340 SKUI
03.02. Anita Ebelthoft, Hegermanns Gt. 10 B, Oppg. 2, 0478 OSLO
08.02. Per Christian Johansen, Norderhovgata 28, 0654 OSLO
10.02. Torbjørn Hansen, Arne Garborgs vei 14, 1472 FJELLHAMAR
02.03. Jan Ingar Støkket, Doktor Wendts gate 6, 1476 RASTA
22.03. Jørgen Grøner Moe, Mellombølgen 51, 1157 OSLO
23.03. John Lea, Bølerlia 54, 2 etg, 0689 OSLO
23.03. Helge Lonrud, Prestmovn. 12, 3300 HOKKSUND
31.03. Øyvind Lund Dahl, Øymoknatten 3, 2390 MOELV

70 år

02.01. Jan Einar Pedersen, Sjøbergv. 26 B, 2066 JESSHEIM
04.01. Øivind Olav Larsen, Ole Reistads vei 5 C, 1068 OSLO
05.01. Ahmed Bahij, Tåsen Alle 22, 0853 OSLO
06.01. Stein Thoresen, Lillogata 14, 0484 OSLO
08.01. Finn-Herman Torgersen, Dragonstien 16 A, 1062 OSLO
15.01. Bjørg Nilsen, Sogsti Terrasse 1, 1446 DRØBAK
23.01. Erik Rask Arnesen, Haganjordet 4, 1351 RUD
27.01. Kjell Erlandsen, Brynjev. 21 C, 1655 SELLEBAKK
28.01. Sissel Aksnes, Åstadlia 3 B, 1396 BILLINGSTAD
04.02. Edgar Vestby, Vangsgutua 15, 2730 LUNNER
05.02. Morten A. Falck, Hovinveien 39, 0661 OSLO
06.02. Eirik Eriksen, Rognerudv. 11, 0681 OSLO
06.02. Gunnar Gulbrandsen, Grønlundveien 82, 1809 ASKIM
09.02. Per Roger Larsen, Tårnbyv. 297, 2013 SKJETTEN
16.02. Terje Jan Svendsen, Bjørketunet 13, 1900 FETSUND
18.02. Haavard Cato Nysveen, Stovnerv. 35 D, 0982 OSLO
21.02. Knut Borge, Slyngvegen 26, 2165 HVAM
22.02. Einar Johan Uthuslien, Helgesens Gate 58, 0558 OSLO
22.02. Stanley Williams, Asperudtoppen 39, 1258 OSLO
23.02. Eivind Larsen, Kristiansandsgt. 1, 0463 OSLO
24.02. Arve Kol Blankvandsbråten, Sørkedalsveien 269 A, 0754 OSLO
24.02. Tor Gulbrandsen, Edvard Munchs vei 81, 1063 OSLO
25.02. Arild Westby, Sønderhellene 4, 3404 LIER
27.02. Jon Fredriksen, Harald Sohlbergs vei 28, 1064 OSLO
02.03. Tor Ruud, Havrevn. 14, 0680 OSLO
07.03. Leif Jørgen Gustavsen, Traraveien 70 A, 1605 FREDRIKSTAD
14.03. Børre Marthin Børresen, Pilestredet park 28, 0176 OSLO
24.03. Ulf Børresen, Berberissv. 33 D, 3408 TRANBY
24.03. Bjørn-Oddvar Gaarud, Rolfsbuktalléen 10, 1364 FORNEBU
26.03. Trond Eilif Engebretsen, Dragonstien 97 D, 1062 OSLO
31.03. Willy Borger Moe, Ivar Knutsonsvei 60, 1161 OSLO

75 år:

01.01. Muhammad Ikram, 232 Rolvsøyveien, 1663 ROLVSØY
08.01. Willem Otto Reitsma, Aslakveien 29, 0753 OSLO
08.01. Arne Ødegaard, Granbergstubben 44, 1275 OSLO
18.01. Jan Edlund, Toftes Gate 25 J, 0556 OSLO
19.01. Harald Krüger, Klemmaveien 14, 2743 HARESTUA
29.01. Odd Larsen, Nesåsv. 13, 1475 FINSTADJORDET
19.02. Egil Arvlund, Vestlisvingen 43, 0986 OSLO
19.02. Magne Olsen, Birch Reichenwalds Gate 12, 0483 OSLO
01.03. Gerd Marit Stensrud, Fiskestien 3, 1404 SIGGERUD
07.03. Jan Erik Ludvigsen, Ole Brumms V 20, 0979 OSLO
07.03. Knut Erik Nøkleby, Lunnerkollen 11, 2730 LUNNER
16.03. Terje Abrahamsen, Haugerudvn. 80, Leil. 1127 0674 OSLO
19.03. Heinz Hartung, Joh.-Seb.-Bach Str. 16, , De-06484 Quedlinburg, GERMANY,
24.03. Cato Moe, Stubbengv. 46, 2743 HARESTUA
26.03. Jan Berg, Ragnh Schibbyes V 20, 0968 OSLO
28.03. Bjørn Dehli, Øvre Grindav. 8, 2070 RÅHOLT
31.03. Gerda Karlsen, Tvetenv. 209, 0675 OSLO
31.01. Tore Gunnar Prøis, Kvaestubben 2, 2020 SKEDSMOKORSET

80 år:

18.01. Karl Johan Engel Johansen, Radarveien 39, 1152 OSLO
22.01. Berit Lund, Askimveien 122, 1408 KRÅKSTAD
06.02. Tore Vilhelm Krogsvold, Rødtvetv. 11, 0955 OSLO
06.02. Jan Erik Pettersen, Stigenga 280, 0979 OSLO
14.02. Kjell Heimen, Tyristubben 13, 2743 HARESTUA
16.02. Arne Birger Gulbrandsen, Kranv. 29, 0684 OSLO
17.03. Berit Kristi Lien, Karl Flods V 24, 0953 OSLO
17.03. Svein Mørk, Liljev. 13 C, 1487 HAKADAL
20.03. Inger Malla, Rødhettes vei 15 D, 1388 BORGEN
25.03. Erling Arnold Aspdahl, Nordlisletta 1 A, 0952 OSLO

85 år:

15.01. Kjell Odne Augland, Enoks vei 39, 1181 OSLO
15.02. Kaare Hardy Andreassen, Nordjordet 55, 1475 FINSTADJORDET
24.02. Fredrik Anders Kristensen, Johnny Svorkmos Vei 92, 0983 OSLO
23.02. Ola Svare, Kurlandstien 42, 1052 OSLO
05.03. Else Yttervik, Thulstrups G 10, 0451 OSLO
07.03. Rolf Helgestad, Postboks 45, 2016 FROGNER
12.03. Ella Sofie Bråthen, Rognvegen 2, 2230 SKOTTERUD
15.03. Ole Gunnar Kjærstad, Margarethas vei 23, 1473 LØRENSKOG
29.03. Vittorio G. Memo, Solbråtanv. 26 B, 1410 KOLBOTN
04.03. Arne Kjell Nyberg, Romeriksg. 22 B, 2003 LILLESTRØM

90 år:

24.02. Reidun Bjørg Murby, Ensjøsvingen 8 B, 0661 OSLO
27.02. Odd Wilhelm Thorstensen, Strømsv. 220 B, 1472 FJELLHAMAR
06.03. Kate Betty Hemmingbye, Skøyenåsv. 26, 0686 OSLO
08.03. Janne Helene Vestermo, Laura Gundersens G 3, 0168 OSLO

102 år:

26.03. Hans Egil Lørendal, Treskeveien 3, 0681 OSLO

Oslo grafiske fagforenings pensjonistforening

Møtedager 2015/2016

Onsdager, kl. 12.00-14.00 i Oppsal samfunnshus, Vetlandsveien 99-101

16. desember (julemøte)
20. januar
17. februar (årsmøte)
16. mars
20. april
18. mai
15. juni
24. august
21. september
19. oktober
23. november
14. desember (julemøte)

Alle er velkommen!
Styret i Ogfs pensjonistforening.

Her kan du treffe gamle kjente/kolleger og bli kjent med nye. Vi tar opp aktuelle saker og har f.eks. sang/musikk, kåserier og lotteri. Det arrangeres også dags- og lengre turer.

Returadresse: Oslo grafiske fagforening, Sagveien 24, 0459 Oslo. ISSN 0809-758

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON B

NORGE P. P. posten

Vi ønsker alle våre medlemmer og lesere en riktig

god jul

og et fantastisk

nytt år